

Styrelseformens påverkan på fri- och rättigheter i Östeuropa och Kaukasus

Abstract

Vi har valt att skriva en uppsats om politiska utvecklingen i Östeuropa och Kaukasus-regionerna efter kommunismens fall där och speciellt vilken påverkan den politiska utveckling i olika delar av denna region har haft på vissa fri och rättigheter.

Vår problemfrågeställning är: Finns det i Östeuropa och Kaukasus ett samband mellan ett lands konstitutionstyp och bredden på dess politiska, ekonomiska och medborgerliga rättigheter.

Vi har valt att inkludera alla länder som ingick i Warsawa-pakten, och några forna Jugoslaviska länder. Vi har även valt att analysera de forna Sovjet-republikerna i Kaukasus för att få en större mängd stater i vår analys, då speciellt stater med ett pro-presidentiell politiskt system (Sedelius 2002, s 280). Vi har dock valt att exkludera de centralasiatiska staterna ifrån vår undersökning då de inte kommer tillföra något speciellt till vår analys. Vi vill också hålla på "allt annat lika"-principen och känner att en inkludering av de centralasiatiska staterna kan skada validiteten i datan vi får fram.

Nyckelord: Styrelsformer, Politiska rättigheter, medborgerliga rättigheter, ekonomiska friheter, Östra Europa

Antal ord: 8 085

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	Error! Bookmark not defined.
1.1	Problemformulering.....	3
1.2	Avgränsningar.....	3
1.3	Definition av styrelseformen.....	4
1.3.1	Defitition av Politiska och Medborgerliga Rättigheter.....	5
1.3.2 Definition av Ekonomiska friheter.....	6
1.4	Hypotes.....	6
1.5	Teori.....	7
1.6	Metod och Material.....	8
1.7	Andra faktorer som kan spela in.....	8
1.8	Ekonomisk utveckling som påverkande variabel.....	9
1.8.1	Definition av ekonomiskt välstånd	10
1.9	Data redovisning och material.....	12
1.9.1	Politiska rättigheter.....	13
1.9.2	Medborgerliga rättigheter.....	14
1.9.3	Ekonomiska friheter.....	14
1.9.4	Medelvärde av ekonomiskt välstånd.....	15
1.9.5	Skillnader inom grupperna.....	15
1.10	Den statistiska analysen.....	16
1.10.1	Politiska rättigheter.....	16
1.10.2	Medborgerliga rättigheter.....	17
1.10.3	Ekonomiska friheter.....	18
1.10.4	Analys av ekonomiskt välstånd.....	19
1.11	Slutsatser	19
2	Referenser	22

1 Bakgrund

Under en stor del 1900-talet styrdes östra och sydöstra Europa av kommunistiska diktaturer. I slutet av 1980-talet började dessa luckras upp och gå över mot mer liberala och demokratiska stater. Förändringen kulminerade i Berlin-murens fall i november 1989 och Sovjetunionens upplösning ett drygt år senare. Warsawapakten föll samman och länderna som ingått i alliansen tog olika riktningar. Ur det gamla Sovjetunionen bildades flera nya och nygamla nationer, både i Europa och Asien. (Rutger Lindahl 2014)

Många av staterna valde semi-presidentiella system med proportionella val. Det finns dock en skillnad i vilket makt presidenten och premiärministern har i respektive system. Förutom de baltiska länderna så har presidenten större befogenheter i de forna Sovjetstaterna än vad presidenterna i Centraleuropa har. I de forna satellitstaterna som nu är semi-presidentiella har istället premiärministern större makt gentemot presidenten. Detta system liknar det som Frankrike tillämpar.

De forna Sovjetens författningar i byggde under början på 1990-talet i stor utsträckning på Mikhail Gorbatsjovs idéer som präglade Sovjetunionens allra sista år. Innan Gorbatsjov tillträdde 1985 hade all makt varit väldigt centraliserad till de Högsta Sovjeten, som i sin tur styrdes av Kommunistpartiet. Gorbatsjov förespråkade maktdelning och gjorde stora förändringar i den Sovjetiska konstitutionen. Han minskade Kommunistpartiets makt och inrättade ett parlament där två tredjedelar av ledamöterna skulle väljas fritt. Den sista tredjedelen skulle skapas av en president som i sin tur utnämndes av Kommunistpartiet. Det senare var ett startskott för det starka presidentämbetet som Ryssland har idag.

Varianter av Gorbatsjovs system kom att gälla i de flesta forna Sovjetländerna efter upplösningen 1991. Som vi kommer gå in på vidare i teorien så fick individer en väldigt stark politisk ställning i både forna Sovjetunionen och deras satellitstater. Demokratin och dess institutioner var svagt utvecklade vilket gav stora utrymme åt populära presidenter, som i flera fall hade stort inflytande över konstitutionen och det övriga politiska systemen. Presidenternas makt i det forna Sovjetrepublikerna, minus Baltikum, ökade också succesivt under 1990-talet. Presidenterna hade och har inte sällan ett starkt stöd från den nya ekonomiska eliten i länderna. (Sedelius 2008)

De centraleuropeiska ländernas författningar ändrades i grunden efter kommunismens fall, men hade under 1900-talet haft större kopplingar till de

västeuropeiska konstitutionerna än vad regimen i Moskva hade infört. De sade sig ha demokratiska principer där all makt utgick från folket, och i formell mening var parlamenten under kommunisttiden bärare av folkets vilja. Enligt Thomas Sedelius var detta dock bara "...kulisser vars funktion var att både dölja och samtidigt legitimera att den verkliga makten innehades av kommunistpartierna..." (Sedelius 2008 s.10). Dock fanns det större kopplingarna till demokratiska konstitutioner än vad Sovjetunionen innehade. De centraleuropeiska och baltiska länderna hade också de demokratiska institutionerna som fanns i länderna under mellankrigstiden att vila tillbaka på, både som symboliska och faktiska faktorer. (Sedelius 2008). Detta gjorde möjligen övergången från proletariats diktatur till en liberal demokrati smidigare.

I de centraleuropeiska och baltiska länderna fanns det också en större folklig mobilisering både innan och efter kommunismens fall. Några exempel på dessa rörelser är Solidaritet i Polen, tjeckiska Charta 77 och Sajuda i Litauen. Konstitutionsprocesserna i Centraleuropa och Baltikum präglades därför av en betydligt större pluralism än samma processer i de flesta av de forna Sovjetstaterna. Detta omöjliggjorde att presidenterna, eller andra starka individer, fick lika mycket att säga till om som de hade i Östeuropa. Parlamentet hamnade i förarsätet politiskt och därför är många av de centraleuropeiska länderna parlamentariska demokratier.

Moldavien är ett annat land, utöver Baltikum, som ingick i det forna Sovjet men vars konstitutionsprocess mer liknade de centraleuropeiska, och kanske framför allt deras grannländer Rumänien och Bulgarien som båda är semi-presidentiella. Presidentmakten i landet har dock ökat i landet under 2000-talet. Polen och Litauen hade ett starkt presidentämbete under mellankrigstiden och det ansågs vara så viktigt för båda länderna att de införde ett starkare presidentämbete än andra centraleuropeiska länder. (Sedelius 2008)

Jugoslavien hade styrts på kommunistiska grunder under efterkrigstiden, men hade en annorlunda struktur än de centraleuropeiska länderna. Det var en betydligt mer decentraliserad stat, som dessutom lyckades hålla sig utanför Warsawapakten och var därför självständiga från Sovjet. Det fanns dock, trots deras "federalism", hela tiden stora interna konflikter mellan språkliga, ekonomiska och kulturella grupper. Efter att den handfasta diktatorn Tito dog 1980 så började landet att både ekonomiskt och strukturellt att rasa samman. Strax efter att Sovjetunionen föll samman så kom inbördeskriget vilket blev slutet för den Jugoslaviska federationen. Det har bildats ett halvdussin nya erkända stater på Balkan efter kriget (Jönsson, Karlsson, Petersson 2014). De flesta av de tidigare jugoslaviska länderna har valt ett parlamentariskt system. (Sedelius 2002 s.280)

1.1 Problemformulering

Vi vill se hur de tre system ovan påverkar politiska, medborgerliga och ekonomiska friheter. Alla länder är lika både till organisation och politiska system men vi vill se om de små skillnaderna har stor eller liten påverkan på landets resultat vad gäller fri- och rättigheter. Vi tror att respektive system påverkar både det politiska läget och inte minst personpolitiken i landet. Detta har sedan inverkan på ländernas fri- och rättigheter.

1.2 Avgränsningar

Vi har gränsat oss till att undersöka de politiska systemen och hur de tre fri- och rättigheterna respekteras i respektive system. Vi tar inte hänsyn till några andra faktorer och variabler i själva undersökningen, då det förmodligen blir för stort för att bli relevant. Vi nämner dock regelbundet andra faktorer som kan ha påverkat resultaten för att komplettera vår undersökning och i någon mån ge andra förklaringar till utfallet.

Vi har dock valt att exkludera de Centralasiatiska staterna ifrån vår undersökning då de inte kommer tillföra något speciellt till vår analys, vi vill också hålla på "allt annat lika"-principen och känner att en inkludering av de centralasiatiska staterna kan skada validiteten i den data vi får fram. Vi kommer inte ta med Bosnien & Hercegovina för att deras politiska system inte går att definiera i någon av de konstitutionstyper som Thomas Sedelius har valt att undersöka. Internationella organ som bland annat FN har fortfarande stor makt i den bosniska inrikespolitiken (Sedelius 2002). Serbien och Montenegro finns inte heller med i undersökningen. Då de separerade från varandra först 2006 så är materialet kring respektive självständiga stat begränsat. Det finns få och ofta för gamla källor kring deras politiska system och blir därför svår analyserat, inte minst när vi ska jämföra med andra länder.

1.3 Definition av styrelseformerna

Vi har använt oss av Sedelius artikel som stöd för att dela in de östeuropeiska länderna i tre olika grupper, baserat på deras konstitutionstyp. I den första gruppen kommer de länder som har ett parlamentariskt system i östeuropa här finner sig länder som Estland, Slovakien och Ungern. I den andra gruppen har vi semi-presidentiella system som har en konstitutionstyp som kan anses som pro-premiär alltså att större delen av makten är baserat hos premiärministern och hans regering, och därmed också hos parlamentet då premiärministern är beroende av parlamentets stöd, i denna grupp finns bland annat Bulgarien och Rumänien. Den sista gruppen är den gruppen av länder som har en semi-presidentialism där stark makt och stora befogenheter är baserade hos presidentämbetet, denna grupp kallar vi pro-president och i denna grupp hittar vi länder såsom Ukraina och Ryssland. Vi följer Thomas Sedelius exempel att dela in semi-presidentiella länder i dessa två grupper därför att det ger en bättre representation av hur verkligheten ser ut i länderna vi har valt att undersöka.

Ett pro-premiär system är den version av semi-presidentialism som tillämpas i Frankrike och kännetecknas av: 1) presidenten som statschef väljs i folkliga val; 2) presidenten har verkställande befogenheter som är mer än bara ceremoniella eller symboliska; och 3) det vid sidan av presidenten finns en premiärminister som är regeringschef och vars regering kan avsättas av parlamentet (Sedelius 2002, s. 277-278) Generellt sätt så kännetecknas pro-presidentiella system av att 1) presidenten som statschef väljs i folkliga val 2) presidenten utser och avsätter regeringsmedlemmar 3) premiärministern och dennes regering är underställd både presidentens och parlamentets förtroende och 4) att presidenten vanligen har betydande makt, såsom till exempel att upplösa parlamentet och/eller att initiera lagstiftning (Sedelius 2002, s.278). Presidenten har betydande makt i båda av de semi-presidentiella systemen men det finns en betydande skillnad, i ett pro-presidentiella system är regeringen inte bara ansvarig inför parlamentet som i ett parlamentariskt eller pro-premiärt system utan även inför presidenten själv. Det vill säga att presidenten har makten att avsätta ministrar och fälla regeringar som fortfarande har parlamentets stöd. Presidentens makt att fälla regeringen tillsammans med den vanliga presidentiella befogenheten att upplösa parlamentet och utlösa nyval ger ett system med en väldig maktkoncentration jämfört med andra system, inte minst jämfört med de rent presidentiella systemen som bygger på en så stor maktfördelning som möjligt med president och regering på en sida och parlamentet på den andra (Sedelius 2002, s. 278-287). Valet av styrelseform i det forna östblocket är starkt regionaliserat där stora delar av det forna sovjet har valt ett pro-presidentiellt system speciellt de stater i Kaukasus och centrala Asien medans många av de gamla satellitstaterna i öst- och Centraleuropa har valt ett pro-premiär eller ett parlamentariskt system. Det senare gäller även för de nya stater som bildades efter Jugoslaviens splittrande med undantag för Kroatien fram till år 2000, då man ändrade ifrån ett pro-president system till ett pro-premiär (Sedelius, 2002 s 280)

1.3.1 Definition av politiska och medborgarliga rättigheter

Vi har valt att använda oss av Freedom House data och definitioner av politiska och medborgliga rättigheter, de använder ett system där de två rättigheterna tillsammans är uppdelade i sju undergrupper baserade på FN:s deklARATION om mänskliga rättigheter. Dessa sju verkar som byggstenar för en del av definitionen av politiska och medborgliga rättigheter (Freedom House, 2014). Dessa sju samlade undergrupper i denna generella definition är:

- Rätten till fri rösträtt i ett legitimt val.
- Medverka fritt i den politiska processen.
- Ha representanter som är ansvariga för dem
- Yttrande- och religionsfrihet
- Organisation- och kamratfrihet
- Att ha tillgång till fasta och rättvisa lagar
- Ha ekonomiska och sociala friheter

För poängsättning så använder Freedom House också ett poängsystem där olika kategorier utgör delar. Politiska friheter har en poängskala mellan 0-40 poäng av dessa max 40 poäng utgör: 0-12 poäng utgörs av valprocessen. I denna subgrupp inkluderas friheten och rättvisan i val till representanter till parlamentet. Friheten och rättvisan i separata val till statschef/regeringschef och valsystemets rättsliga skydd. 0-16 poäng utgörs av politisk mångfald och politisk medverkan. Här inkluderas rätten och processen runt politiskt organisering och partiernas spelregler på den politiska arenan. Existensen av en opposition och denna oppositions möjlighet att öka sitt inflytande genom val samt om väljarnas representanter och förtroendevalda står utanför inflytande ifrån utomstående maktspelare så som militären och utrikesmakter. Till sist så ingår i denna kategori minoritetens möjlighet till alla politiska rättigheter och politiska möjligheter. 0-12 poäng sätts beroende på regeringens funktionsförmåga ur ett frihets perspektiv. Till vilken mån det är de valda representanterna som bestämmer regeringens politiska agenda, till vilken mån staten är fri ifrån korruption och om regeringen är ansvarig inför folket även mellan val och dess agerande ur ett öppenhets perspektiv (Freedom House, 2014). Medborgliga rättigheter poängsätts på ett liknande sätt av Freedom House förutom att här använder man en 0-60 skala. 0-16 poäng sätts beroende på graden av yttrandefrihet och trosfrihet. Graden av frihet ifrån politiskt inflytande över media och utbildningssystemet samt rättigheter för religiöst utövande och öppna och allmänna. 0-12 poäng utgörs av graderna av organisations och tillhörande friheter. Detta inkluderar rätten att demonstrera, friheten för icke statliga organisationer och fackfrihet. 0-16 poäng utses beroende på graden av frihet i det juridiska systemet. Huvudområden här är om den finns ett oberoende domstolsväsende, om det juridiska systemet är det dominerande i civila och kriminella fall, om polisen är under civil kontroll. Detta påverkar också de andra områdena så som skyddet ifrån politisk terror, tortyr och exil samt skyddet för att alla ska dömas lika oberoende vem de är. 0-16 de sista poängen delas ut beroende på rätterna för de enskilda individerna. Här inkluderas rätten till att resa,

bosätta sig var man vill och att arbeta vart man vill. Rätten till personlig egendom och att driva en egen verksamhet, rätten till lika möjlighet och skydd ifrån ekonomiskt exploatering samt rätten till sociala rättigheter såsom rätten att gifta sig med vem man vill samt jämställdhet mellan könen(Freedom house, 2014)

1.3.2 Definition av ekonomiska friheter

Vårt mått på ekonomisk frihet har vi hämtat ifrån *Index of Economic Freedom* som är en årlig utgåva som är gjort av *The Heritage Foundation*, en konservativ amerikansk "think tank" i samarbete med *The wall street journal*. Indexet bygger på tio olika ekonomiska friheter ingrupperade i fyra subgrupper under generell ekonomisk frihet. Varje ekonomisk frihet poängsätts mellan 0-100 och medelvärdet av alla tio friheterna blir landets värde. De fyra undergrupperna till generell ekonomisk frihet är enligt Terry Miller och Anthony B. Kim (2014)

1) Rättssäkerhet. Inkluderar de ekonomiska friheterna äganderätt samt frihet ifrån korruption. 2) Statens storlek. Bygger på två ekonomiska (o)friheter, skattepolitiken och offentliga utgifter där indexet argumenterar för att ju större statliga utgifter och ju hårdare beskattning desto sämre ekonomisk frihet. 3) Regelverks effektivitet. Består utav de tre ekonomiska friheterna, affärsfrihet, arbetsfrihet och valutafrihet. Affärsfrihet är friheten att driva en ekonomisk verksamhet utan statlig inblandning, arbetsfrihet är att man har rätten att arbeta vart man vill och även när man vill utan statlig inblandning och till sist så är valutafrihet friheten att ha en stabil valuta och satta priser. 4) Marknads öppenhet. Inkluderar handelsfrihet, investeringsfrihet och finansfrihet där det med handelsfrihet menas det fria flödet av varor och tjänster, med investeringsfrihet möjligheten för fria och öppna investeringar alltså flödet av kapital och till sist så menas med finansfrihet möjligheten för finansiella tjänster för individer så som sparande, investeringar och kredit.

1.4 Hypotes

Vi bygger vår hypotes på att pro-presidentiella system institutionellt begränsar de tre friheterna på ett större sätt än de pro-premiära och parlamentariska systemen. Vår teori utgår ifrån att beslutsfattande blir instabilare och långsammare i ett pro-presidentiellt system, då det lätt kan bildas klyftor mellan presidenten och regeringen. Sedelius menar även att presidents makt att kunna avsätta hela parlamentet är ett hot mot hela det politiska systemet. I ett pro-premiärt system så står regeringen bara tills svars inför parlamentet, där de oftast har stöd av en majoritet. Majoriteten kan där rösta igenom regeringens olika beslut utan att

presidenten har lika mycket att säga till om eller kan upplösa regeringen, som i ett pro-presidentiellt system (Sedelius 2002). Detta tror vi leder till en större politisk stabilitet, ett mer kompromissberoende politiskt system mellan partierna (mindre makt koncentration i en position) och en bättre möjlighet för de politiska institutionerna att fungera oberoende ifrån utomstående inflytande. Med detta menar vi till exempel ett scenario där presidentämbetet har sådan makt att det möjliggör inflytande även en för demokratin och politiska rättigheter vital institution som valsystemet.

1.5 Teori

Enligt Sedelius har auktoritär utveckling ofta sammanfallit med konstitutioner där presidenter har större makt. Han anser även att detta beror på presidentens makt mer än några andra faktorer. Raymond Taras menar att enskilda presidenter hade stor makt i hur de post-kommunistiska ländernas politiska system utformades. Tack vare en rörlig väljarkår, pågående konstitutionsprocess samt en brist på etablerade partisystem så blev individerna en väldigt viktig politisk faktor i många av de post-kommunistiska länderna. (Taras 1992, se Sedelius 2002)

Juan Linz är inne på samma spår och pekar på att det fanns icke-demokratiska tendenser i Östeuropa under det här skeendet. Juan Linz anser överlag i sina studier kring Latinamerika och Östeuropa att det finns en fara för icke- eller nyetablerade demokratier att införa ett starkt presidentämbete. Enligt Linz så finns det en struktur i presidentialism som gör att hela det politiska systemet riskerar att falla samman. Presidenten är under sin låsta mandatperiod är svår att avsätta vilket jobb han än gör, och presidenten kan stödja sig på folkets makt. Det finns stor risk med en för stor koncentration av makt kring presidenten, "Winner takes it all"-principen. (Linz 1994, se Sedelius 2002 s.285-286)

Linz menar att liknande problem även existerar i semipresidentiella system. Det är svårt att avsätta en president även här och presidentens makt och personligheten kan vara lika stor respektive viktig även inom semipresidentialism. Det finns en otydlig ansvarsfördelning och därför är risken för konflikter stor. Presidenten kan utse lojala personer till sig själv på viktiga positioner och på så sätt skaffa sig kontroll över det politiska spelet. I ett pro-presidentiellt system finns en liknande problematik. Regeringen kan avsättas av både parlamentet och presidenten, men presidenten kan även avsätta parlamentet. Det kan hota hela systemets överlevnad. Presidenten har dock i de pro-presidentiella haft ett övertag gentemot parlamentet. Sedelius följer Taras och Linz argumentationer och tar det icke-demokratiska Vitryssland som exempel, där presidentmakten bara ökat sedan den pro-presidentiella konstitutionen antogs. I det här fallet gav Alexander Lukasjenko sig själv via den pro-presidentiella konstitutionen mer makt via de befogenheter som konstitutionen gav honom (Sedelius 2002). Begränsad demokrati och pluralitet bör påverka framför allt de medborgerliga och politiska friheterna. Appliceringen av Linz, Sedelius och Taras undersökningar på vår

studie blir att den starka personpolitiken i ett pro-presidentiellt system riskerar att begränsa de politiska och medborgerliga rättigheterna.

1.6 Metod och material

Vi kommer använda oss av en statistisk analys där den oberoende variabeln enligt vår teori ligger på vilka av de två systemen (Pro-premiär eller pro-presidentialism) som länderna har. Vi vill se hur detta påverkar de medborgerliga, politiska och ekonomiska friheterna i länderna vi valt att analysera. Den beroende variabeln ligger således i de tre friheterna.

Vi kommer även att använda oss av Thomas Sedelius analys om parlamentarism, presidentialism och semipresidentialism (Politiska System i jämförande perspektiv 2008) samt samme Sedelius artiklar "Demokrati eller presidentdiktatur? Konstitutionella vägval i postkommunistiska länder" från 2008 och "Pro-premiär eller pro-president?" från 2002. Thomas Sedelius är universitetslektor och docent i Statsvetenskap vid Dalarnas Universitet, och har specialiserat sig på styrelseformer och demokratiprocesser i östra delarna av Europa. Sedelius texter anknyter också till flera andra kända statsvetare på ämnet, så som Raymond Taras och Juan Linz. Vad gäller beroende variabeln väljer vi bland annat att studera diverse index från 2014 Index for Economic Freedom för att hitta information om ländernas ekonomiska friheter. För att titta närmare på medborgerliga och politiska friheterna väljer vi att granska Freedom House och dess statistisk på ämnet.

1.7 Andra faktorer som kan spela in

En anledning till detta kan vara att flera av de europeiska länderna är medlemmar i EU. För att vara medlem i EU måste länderna klara ett visst mått av medborgerliga och politiska friheter. Visegrad-länderna, de baltiska staterna, Slovenien, Kroatien, Rumänien och Bulgarien är alla medlemmar i EU (Europeiska Unionen 2014). Detta bekräftas delvis i Serghiu Gherginas artikel "The Helping Hand: The Role of EU in the Democratization of Post-Communism Europe" (2009). Att länderna blir inbjudna till EU tror vi dock kan ha att göra med att länderna redan har utbredda fri- och rättigheter. Detta kan vara länkat till styrelseformen då det kan vara så att det inte är EU som har förändrat ländernas fri och rättigheter utan att EU bara expanderat till länder där fri och rättigheter hade ett visst värde, då kanske på grund av styrelseformen.

När det gäller valsystemet så tror vi dels inte att det är en större påverkande faktor på fri och rättigheterna i länderna i vår region och dels tyckte vi att undersökningen skulle bli för stor då de finns andra faktorer vi ser som mer inflytelserika över de fri och rättigheter vi vill undersöka. Att vi inte tror att sambandet mellan fri och rättigheterna och valsystemet är så starkt baserar vi på att valsystemen i vårt studieområde är väldigt lika med bara några få undantag, detta gäller både valen till parlamentet och till statsöverhuvudet (presidenten) speciellt hos det senare. I val till parlamentet har majoriteten av länderna ett proportionellt valsystem eller ett mixvals system där ett proportionellt valsystem kombineras med ett majoritetsvals system men där ändå stor representation kan uppnås i parlamentet(AceProject). Det finns dock några undantag, två länder; Azerbajjan och Vitryssland har ett majoritetsvals system och att några länder så som Litauen, Georgien och Ukraina har ett så kallat parallellvals system som fungerar som ett mixvals system men utan att ta hänsyn till den totala representationen i parlamentet(AceProject). I valet till statsöverhuvud tillämpar nästan alla länder ett direkt majoritetsval som kräver absolut majoritet med undantag i från några få länder Lettland, Albanien, Ungern och Moldavien där statsöverhuvudet väljs indirekt av parlamentet(AceProject).

1.8 Ekonomisk utveckling som påverkande variabel

Anledningen till att vi är intresserade av ländernas ekonomi är alltså därför att vi misstänker att det kan finnas ett antingen indirekt samband genom styrelseformerna på våra fri och rättigheter eller alternativt ett direkt samband där styrelseformen möjligen kan vara den indirekta variabeln. Med detta menar vi att den ekonomiska välfärden har utvecklat landet till ett visst styrelsesystem genom åren efter kommunismens fall och att fri och rättigheterna är påverkade av detta med styrelseformerna som en slags mellanvariabel. Alternativt att styrelseformerna i samband med fri och rättigheterna som dom påverkar direkt har lagt en grund för den ekonomiska utvecklingen. Den första hypotesen skulle kunna stödjas av att flera länder i Östeuropa har rört sig mot mindre presidentbaserade styrelseformer, då alltså påverkade av den ekonomiska utvecklingen.

Denna faktor grundar sig till vissa delar i "The Washington Consensus" där det förs fram argument för att en ökad ekonomisk liberalisering leder till en makt delning där den ekonomiska makten delas ifrån den politiska. Denna makt delning ger enligt argumenten en utökad grund för demokratisering ett land. Den utökade privata ekonomiska aktiviteten ska med denna idé som grund stödja individens motståndskraft mot ett auktoritärt styre genom att det understödjer individers och grupperns självständighet mot staten. Om det inte existerar en icke-statlig ekonomisk makt så argumenteras det för att mycket av det nödvändiga incitamentet som krävs för att driva landet mot en demokratiskt och öppen stat försvinner. Teorin menar på att då staten ensam innehar den ekonomiska makten

så är chansen att landet utvecklas mot en diktatur där demokratin inte kan skyddas mycket större än där makten separeras. Detta kan appliceras på det forna östblocket och många andra stater där centrering av den ekonomiska makten hos statsmakten lett till en diktatur (Fish, Choudhry, 2007. s.255-257).

Detta kan låta översimplifierat men ett argument för detta är att separeringen av ekonomisk makt ifrån staten möjligen resulterar i fler politiskt motiverade rörelser och grupperingar som har ett intresse av att skydda demokrati, här kan nämnas fackförbund, andra yrkesorganisationer och framkomsten av en medeklass vilka drivs av självintresse att försöka bibehålla politiskt inflytande genom demokratin (Fish, Choudhry, 2007. s.257-258). Ekonomisk liberalisering är dock en delfrihet i den definition av ekonomisk frihet som vi redan undersöker därför anser inte vi att denna faktor behöver undersökas separat men det ger en underliggande idé om vilken påverkan ekonomisk policy kan ha på de politiska och medborgliga rättigheterna och för in tankarna på vilken möjlig påverkan den totala ekonomiska utvecklingen ur en välstånd synpunkt kan ha på de andra friheterna samt styrelseskickets utveckling och utformning.

Ekonomisk utveckling blir ännu mer trolig som en påverkande faktor på grund av att det när en demokrati väl är etablerad så blir den stabilare och svårare att störta ju rikare landet är ifråga. Dock så gäller inte detta själva demokratiserings processen där det inte finns några slutgiltiga och definitiva bevis för att rika länder skulle ha högre chans att utveckla sig till demokratier än fattiga (Stockemer, Carbonetti, 2010, s. 238-239). Det visar dock på ett möjligt samband att när en viss nivå av politiska och medborgliga rättigheter är uppnådda så kommer ekonomiskt välstånd kunna skydda dessa och kanske även stötta dem i en positiv utveckling. Även Bernhard, Nordstrom och Reenock (2001 s.776-778) påvisar detta samband mellan stabiliteten hos en demokrati och ekonomiskt välstånd där sambandet statistiskt säkerställt på alla deras modeller och med tre av fyra samband som tvåstjärniga (över 99% säkerhet).

För att försöka att undersöka hur/om den ekonomiska välfärden är sammanlänkad till styrelseformerna och fri och rättigheterna kommer vi förutom vår statistiska analys av styrelseformerna samband med rättigheterna även att göra en av den ekonomiska välfärden och dess samband med de andra variablerna.

1.8.1 Definitioner av ekonomiskt välstånd

För att mäta det ekonomiska välståndet har vi använt oss av världsbankens rapport för 2011 av BNP per capita modifierat på köpkraft, samt mät på 2011 års internationella dollar (samma köpkraft i ett land som en amerikansk dollar har i USA). Vi känner att använda BNP baserat på köpkraft ger än riktigare bild av välståndet i landet då det tar i antagande hur dyrt det är att leva. Vi har valt att använda BNP över HDI eftersom BNP mäter enbart materiellt välstånd som är det vi vill undersöka effekten av, istället för att undersöka ett bredare socioekonomiskt område. Vi sökte till att börja med efter ett BNP per capita mått

som på något sätt skulle kunna anpassa sig till inkomstklyftor i landet ifråga men hittade inget bra. Detta på grund utav anledningen att en stor del av det ekonomiska välståndet kan ligga i en elit vilket då inte ger en bra bild av majoritetens ekonomiska situation som vi tror är just det som kan ha ett samband med värdet på ett lands fri och rättigheter och kanske även styrelseformen som landet har ifråga applicerar. Frånvaron av någon inkomstklyft-variabel gör alltså att resultatet måste tas med en nypa salt speciellt när det gäller enskilda länder. Men generellt sätt tror vi fortfarande att vi kan få fram ett mönster eller en bild av hur sambandet ser ut även om det kanske inte är numeriskt helt rätt.

– Tabell 1

BNP (PPP) per capita 2011

Albanien	9 234\$	Lettland	21 229\$
Armenien	7 291\$	Litauen	23 554\$
Azerbajan	15 888\$	Makedonien	11 708\$
Vitryssland	16 868\$	Moldavien	4 146\$
Bulgarien	15 738\$	Polen	22 143\$
Kroatien	19 946\$	Rumänien	17 234\$
Tjeckien	26,733\$	Ryssland	23 184\$
Estland	24,195\$	Slovakien	25 537\$
Georgien	6 691\$	Slovenien	27 394\$
Ungern	22 146\$	Ukraina	8 332\$

Notera: Alla värden är i internationell dollar(2011).

Anledningen till att vi är intresserade av ländernas ekonomi är alltså därför att vi misstänker att det kan finnas ett antingen indirekt samband genom styrelseformerna på våra fri och rättigheter alternativt ett direkt samband där styrelseformen är den indirekta produkten. Alltså att den ekonomiska välfärden har lett landet till ett visst styrelsesystem genom åren efter kommunismens fall och att fri och rättigheterna är påverkade av detta med styrelseformerna som en slags mellan variabel alternativt att styrelseformerna i samband med fri och rättigheterna som dom påverkar direkt har lagt en grund för den ekonomiska utvecklingen. Den första hypotesen skulle kunna stödjas av att flera länder i Östeuropa har rört sig mot mindre presidentbaserade styrelseformer, då alltså påverkade av den ekonomiska utvecklingen (Sedelius 2002). En del länder har haft interna konflikter, där bland annat regimer har störtats, vilket förmodligen har bromsat upp den demokratiska processen (Sedelius 2002, s.285).

1.9 Dataredovisning och analys

I vår studie har vi använt en som tidigare nämnt data ifrån Freedom house, Index of Economic Freedom samt till viss del (Sedelius,2002). Här har vi redovisat den data vi har samlat ihop för att kunna få en överblick över hur det ser ut i enskilda länder och regionen i stort samt för att försöka utskilja samband och tendenser som kan stödja (eller gå emot) vår teori och allmänna uppfattning om sambandet mellan styrelseform och rättigheter i Östeuropa och Kaukasus regionen. Vi har sammanfattat i en tabell statusen hos de olika länderna samt dess styrelseform samt gått in mer på djupet på varje fri och rättighet i korstabeller för att försöka få så bra överblick som möjligt. Av länderna som vi undersöker så är tio stycken parlamentariska system, sex stycken pro-premiär system och sex stycken pro-president system, på grund utav det låga antalet fall kan enskilda undantag därför tyvärr ha en relativ stor påverkan på det slutgiltiga resultatet och därmed tolkningen av denna. I vårt gjorda dataset så har styrelseformen omkodats till parlamentarism= -1 Pro-premiär= 0 och Pro-president= 1 samt har de ekonomiska friheterna graderas i intervaller av 5 under fördjupningen av just denna men detta gäller inte för när friheten används i regressions analysen.

– Tabell 2

Land	Styrelseform	Politiska rättigheter	Medborgliga rättigheter	Ekonomiska friheter
Albanien	Parlamentariskt	3,00	3,00	66,90
Armenien	Pro-president	5,00	4,00	68,90
Azerbajdzjan	Pro-president	6,00	6,00	61,30
Vitryssland	Pro-president	7,00	6,00	50,10
Bulgarien	Pro-premiär	2,00	2,00	65,70
Kroatien	Pro-premiär	1,00	2,00	60,40
Tjeckien	Parlamentariskt	1,00	1,00	72,20
Estland	Parlamentariskt	1,00	1,00	75,90
Georgien	Pro-president	3,00	3,00	72,60
Ungern	Parlamentariskt	1,00	2,00	67,00
Lettland	Parlamentariskt	2,00	2,00	68,70
Litauen	Pro-premiär	1,00	1,00	73,00
Makedonien	Parlamentariskt	3,00	3,00	68,60
Moldavien	Pro-premiär	3,00	3,00	57,30
Polen	Pro-premiär	1,00	1,00	67,00
Rumänien	Pro-premiär	2,00	2,00	65,50
Ryssland	Pro-president	6,00	5,00	51,90
Slovakien	Parlamentariskt	1,00	1,00	66,40

Slovenien	Parlamentariskt	1,00	1,00	62,70
Ukraina	Pro-president	4,00	3,00	49,30
Medelvärde	Parlamentariskt	1,75	1,63	68,55
Medelvärde	Pro-premiär	1,67	1,83	64,82
Medelvärde	Pro-president	5,17	4,5	59,02

Här är en sammanfattning av de länder vi har undersökt där deras styrelseform och värde på politiska rättigheter, medborgliga rättigheter och ekonomiska friheter har redovisats samt medelvärde på de olika friheterna för de olika styrelseformerna. Något som är viktigt att komma ihåg när man kollar på dessa data är att politiska rättigheter och medborgliga rättigheter graderas ifrån 1-7 där 1 är bäst(friast) och 7 är sämst(ofriast) till skillnad ifrån de ekonomiska friheterna som graderas på en 100-skala där ekonomin anses friare ju högre värde man har, skalorna är alltså omvända.

Här är värt att notera likheten i resultat oss de parlamentariska och de premiärminister baserade semi-presidentiella systemen för våra relevanta friheter där pro-premiär systemen till och med har ett bättre medelvärde på politiska friheter(friare) än de parlamentariska samt de väldigt stora skillnaderna mellan dessa två styrelseformerna och den pro-presidentiella semi-presidentialismen. Detta var något som förvånade oss då vi från början hade tänkt oss en gradvis försämring av våra friheter mellan styrelseformerna och inte denna extrema klyfta. Denna klyfta kan kanske bäst illustreras av medelvärdena för medborgliga rättigheter där pro-premiär systemen och de parlamentariska systemen har sina medelvärden runt 1,7 och där de pro-presidentiella systemen har ett medelvärde på 4,5. Denna tendens är dock till skillnad från hos de politiska och medborgliga rättigheterna mycket svagare hos de ekonomiska friheterna och här finns en viss gradvis förändring mellan de tre styrelseformerna även om hoppet mellan pro-premiär och pro-president är större (5,8) än hoppet mellan de parlamentariska och pro-premiära systemen (2,32).

1.9.1 Politiska rättigheter

– Tabell 3

Styrelseformen	Politiska Rättigheter							N
	1	2	3	4	5	6	7	
Parlamentarism	62,5%	12,5%	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %	8
Pro-premiär	50 %	33,3%	16,7%	0 %	0 %	0 %	0 %	6
Pro-president	0 %	0 %	16,7%	16,7%	16,7%	33,3%	16,7%	6

De politiska rättigheterna är graderade på en 1-7 skala där 1 är det bästa resultatet som ett land kan få. Hälften av de parlamentariska och hälften av de premiärministerbaserade systemen ligger på ranking 1 i Freedom Houses analys. Pro-premiära har något fler tvåor än parlamentariska, medan fler parlamentariska länder ligger på tre. Tre är dock de lägsta som något av länder med de två systemen ligger på. Av de pro-premiära systemen är det enbart ett fall Moldavien som har fått en trea av Freedomhouse för politiska rättigheter.

I pro-presidentiella är istället en trea den främsta rankingen, och det är dessutom bara Georgien som har fått ett så högt värde. Två länder har fått en sexa i värderingen och Vitryssland ligger nere på sju, det lägsta värdet ett land kan få i Freedom Houses mätningar.

1.9.2 Medborgerliga rättigheter

– Tabell 4

Styrelseformen	Medborgliga Rättigheter						N
	1	2	3	4	5	6	
Parlamentarism	50 %	25 %	25 %	0 %	0 %	0 %	8
Propremiär	33,33%	50 %	16,7%	0 %	0 %	0 %	6
Pro-president	0 %	0 %	33,3%	16,7%	16,7%	33,3%	6

Precis som för politiska rättigheter så graderas medborgliga rättigheter på en 1-7 skala där 1 är det bästa värdet ett land kan få.

40% av de parlamentariska länderna har här fått ett värde 1 av Freedom House, medan en tredjedel av de pro-premiära systemen också har fått så bra betyg. Även här ligger varken parlamentariska eller pro-premiära länder på lägre en lägre värdering än tre. Bland de pro-presidentiella systemen når en tredjedel av länderna också den statusen, medan en annan tredjedel bestående av Ryssland och Azerbajdzjan ligger på den sämsta möjliga rankingen 7. De pro-presidentiella systemen har dock totalt sätt ett bättre medelvärde för medborgliga rättigheter än va de har för politiska rättigheter, 4,5 för medborgliga och 5,17 för de politiska rättigheterna.

1.9.3 Ekonomiska friheter

– Tabell 5

Styrelseformen	Ekonomiska Rättigheter							N
	75-80	70-75	65-70	60-65	55-60	50-55	45-50	
Parlamentarism	12,5%	12,5%	63,5%	12,5%	0 %	0 %	0 %	8
Pro-premiär	0 %	16,7%	50 %	16,7%	16,7%	0 %	0 %	6
Pro-president	0 %	16,7%	16,7%	16,7%	0 %	33,3%	16,7%	6

Ekonomisk frihet mäts av Index of Economic Freedom på en 1-100 skala där ett högre värde menar på ett mer ekonomiskt fritt land. Vad gäller ekonomiska friheter så är de pro-presidentiella länder betydligt mer splittrade. Georgien(72,60) är med bland de som når högst nivåer av ekonomiska friheter. Därefter följer ett par mellan-rankade länder, men pro-presidentiella system innehaver även här de länder lägsta nivåerna av de undersökta länderna. Ukraina(49,30) och Vitryssland(50,10) ligger i den här undersökningen på omkring 50 vad gäller ekonomiska friheter som är det sämsta av alla länder. I de pro-premiära systemen når 16,7%, det vill säga bara Litauen, över 70 i värde på ekonomisk frihet medan det bland de parlamentariska systemen är två länder som ligger över samma gräns, Estland (75,90) och Tjeckien (72,20). 50% av de parlamentariska och pro-premiära systemen ligger mellan 65 och 70 i 2014 Index of Economic Freedom. Bara ett land i respektive konstitutionstyp ligger under 60, dessa länder är Serbien(parlamentariskt) och Moldavien(pro-premiär), värdena för dessa länder är 59,40 för den förstnämnda samt 57,30 för den sista.

1.9.4 Medelvärde av ekonomiska friheter

– Tabell 6

Totalt	Parlamentariskt	Pro-premiär	Pro-president
17 454\$	21 008\$	17 127\$	13 042\$

Man kan se på medelvärdena att det finns ett samband mellan ekonomisk välfärd och styrelseformerna och därmed kanske med fri- och rättigheterna. Värt att notera här är att till skillnad ifrån medelvärdena av de politiska rättigheterna och de medborgliga rättigheterna i beroende på styrelseformerna är skillnaderna mellan de olika medelvärdena i denna jämförelse mycket jämnare utspridda med ungefär lika stora kliv (cirka 4000\$) mellan varje medelvärde. Några större skillnader i glappen mellan styrelseformernas medelvärde existerade inte heller för de ekonomiska friheterna och liknelsen är slående speciellt i jämförande med medelvärdena för politiska rättigheter och medborgliga rättigheter. Denna likhet mellan ekonomiska friheternas medelvärde och BNP(PPP) per capita's medelvärde när de jämförs med styrelseformerna tyder möjligtvis på att de två variablerna kanske även har ett liknande statistiskt samband gentemot styrelseformerna.

1.9.5 Skillnader inom grupperna

Vissa enskilda stater drar upp eller ner det totala snittet. Georgien ligger ständigt i fronten för de pro-presidentiella systemen, medan Moldavien är de premiärministerbaserade ländernas fula ankunge. Georgien har väldigt tydligt velat dra sig västerut, inte minst i deras ambition att gå med i NATO (NATO 2014). Möjligen har de därav försökt efterleva de västerländska demokratierna på

ett tydligare sätt än andra pro-presidentiella forna Sovjetstater. Moldavien är ett land där presidentens makt ökat under 2000-talet (Sedelius 2008, s.15), vilket kan vara en förklaring till deras magra resultat. Att det pro-premiära land med sämst resultat också är ett pro-premiärt land där presidenten har förhållandevis stor makt är dock inget som missgynnar vår hypotes.

De politiska och medborgerliga rättigheterna är mer begränsade i Albanien och Makedonien än övriga parlamentariska stater. Att dessa två stater har begränsade rättigheter än andra parlamentariska stater är inte särskilt överraskande. De demokratiska processerna i både Albanien och Makedonien gick långsamt i jämförelse med andra länder, men det fanns enligt Thomas Sedelius många andra faktorer som inte enkom handlande om konstitutionen som bidrog negativt till ländernas utveckling (Sedelius 2002, s. 285). Albanien drabbades av något som går att likna vid ett inbördeskrig efter en ekonomisk kollaps 1997, där dåvarande regim störtades (Christopher Jarvis 2000). Landet var instabilt under flera år efter det, och först några år in på 2000-talet kunde Albaniens modernisering återupptas på riktigt igen (Gert Holmertz 2012).

Ett land som ligger aningen sämre än sina grannländer på alla mätningar är Lettland. Trots att både Estland och Lettland är parlamentariska så är Estland och det pro-premiära Litauen mer lika varandra i fri- och rättigheter. Lettland har haft en mer utbredd korruption än andra baltiska och många centraleuropeiska länder. Här kan det möjligen vara så att anledningen till det är ett omvänt förhållande. Korruptionen kan ha lett till en mindre handlingskraftig demokrati i Lettland, snarare än att konstitutionen i sig bidragit till den relativt höga korruptionen (Transparency International 2014).

1.10 Den statistiska analysen

1.10.1 Politiska Rättigheter

Vi har gjort en regression analys samt en korrelations analys av vår data för att undersöka sambandet mellan ett lands styrelseform och fri och rättigheter

– Tabell 7

Analys Resultat av de Politiska Rättigheter och Styrelseformerna	
Modifierat R-kvadrat	0,525
Korrelation(R)	0,741 **
B-värde	1,696

Signifikans	0,00
-------------	------

** Tvåstjärning signifikans (0,01 nivån)

Här är våra data resultat för den statistiska analysen av de politiska rättigheterna och styrelseformen. På första raden kan styrelseformens förklaringskraft på de politiska rättigheterna utläsas, (vi använder modifierat R i kvadrat och inte bara R i kvadrat för att vara på den säkra sidan) 52,5% av ett lands politiska rättigheter kan förklaras av styrelseformen bland de länder som ingår i vår undersökning. Detta värde är starkt samman kopplat till korrelations variabeln R som indikerar det i vårt fall positiva sambandet på en 0-1 skala. Vårt värde på R är som kan utläsas ur tabellen 0,741, detta indikerar på en mycket stark korrelation variablerna mellan. Denna korrelation har en två stjärnig signifikans, det vill säga att korrelationen eller sambandet mellan styrelseformen och de politiska rättigheterna är statistiskt säkerställt med 99% säkerhet.

Längre ned i tabellen kan vi utläsa B-värdet, B-värdet är förändrings kraften hos den omkodade styrelseformen. Som tidigare nämnt så har vi för att kunna göra en regressionsanalys om-kodat styrelseformerna till en -1,0,1 kodning där parlamentarism har kodats som -1 pro-premiär kodats som 0 och pro-president som 1. Med förändringskraften hos B menas alltså medelförändringen på de politiska rättigheterna om styrelseformen ökar ett steg, till exempel ifrån pro-premiär till pro-president(0 till 1). Denna förändringskraft är för de politiska rättigheterna 1,696.

1.10.2 Medborgliga Rättigheter

Vår andra regressions/korrelations analys är på sambandet mellan styrelseformen och de medborgliga rättigheterna.

– Tabell 8

Analys Resultat av de Medborgliga Rättigheterna och Styrelseformerna	
Modifierat R-kvadrat	0,464
Korrelation(R)	0,701**
B-värde	1,319
Signifikans	0,01

** Tvåstjärning signifikans (0,01 nivån)

Denna analys har stora likheter (som det mesta andra) med analysen av politiska rättigheter. Förklaringskraften är här något lägre, 46,4% (jämfört med 52,5%) och förändringsvärdet är även det något lägre 1,319 (jämfört med 1,554). Denna tendens håller föga förvånande i sig när det gäller korrelationen (R i kvadrat är ju beroende av R) vilket i de medborgliga rättigheternas fall är 0,701. Detta visar igen ett mönster att styrelseformerna är mindre polariserade när det gäller de medborgliga rättigheterna än när det gäller de politiska rättigheterna. Skillnaderna

är dock inte särskilt stora och även de medborgliga rättigheternas samband med styrelseformerna är signifikant med tvåstjärnig signifikans och alltså statistiskt säkerställd med 99% säkerhet.

1.10.3 Ekonomiska Friheter

Vår tredje regressionsanalys är för att undersöka det eventuella sambandet mellan styrelseformen och de ekonomiska friheterna. Detta var den frihet som vi var minst säkra på dess samband till styrelseformen.

– Tabell 9

Analys Resultat av de Ekonomiska Friheterna och Styrelseformerna	
Modifierat R-kvadrat	0,244
Korrelation(R)	-0,533*
B-värde	-4772
Signifikans	0,016

* Enstjärning signifikans (0,05 nivån)

Denna tredje analys skiljer sig ganska rejält ifrån de två andra när det gäller alla värden vi vill analysera. Förklaringskraften, är till exempel i denna analys bara 24,4% jämfört med de två tidigare analyserna som hade en förklaringskraft på 45%+. Eftersom skalan för ekonomisk frihet som vi har använt är omvänd jämfört med de andra värderingsskalorna vi använder så blir B-värdet och korrelationsvärdet negativt då det förklarar styrkan på förändringen i frihetsskalan beroende på en ett-steps förändring av styrelseformen när det gäller B-värdet och korrelationen på en -1 till 0 skala för korrelationsvärdet. Signifikansnivån är även den lägre för denna analys än för de två tidigare och ligger på 0,016, detta gör dock ändå att sambandet mellan styrelseformen och ekonomisk frihet är statistiskt säkerställt med enstjärnig signifikans eller med över 95% säkerhet.

1.10.4 Analys av ekonomiskt välstånd

GDP(PPP)	Korrelation	R ² (modifierat)	B-värde	Signifikans
Styrelseformen	-0,463	0,171	-5,394E-5	0,040*
Politiska rättigheter	-0,462	0,169	0,000	0,040*
Medborgliga rättigheter	-0,466	0,174	0,000	0,038*
Ekonomisk frihet	0,214	-0,007	0,000	0,365

* enstjärnig signifikans.

Notera: B-värdet är här förändringskraften av 1\$ på de andra variablerna och är därför nästan icke existerande.

Korrelationen mellan BNP(PPP) per capita och de andra variablerna är väldigt intressant, först och främst så är alla korrelationer förutom korrelationen med de ekonomiska friheterna väldigt lika och de är även väldigt lika R i kvadrat mellan styrelseformen och de politiska och medborgliga rättigheterna. Samtidigt är korrelationen mellan GDP(PPP) per capita och de ekonomiska friheterna väldigt lik R i kvadrat mellan styrelseformen och de ekonomiska friheterna. Korrelationen mellan det ekonomiska väståndet och styrelseformerna tycker vi också är intressant då vi trodde att det skulle vara lägre än korrelationerna med de politiska och medborgliga rättigheterna detta baserat på att korrelationen mellan styrelseformerna och dessa är runt 0.7-0.75 och inte närmre 1 eller -1 då detta hade varit naturligt.

Kort sagt ser det ut som korrelationen mellan BNP(PPP) per capita och fri och rättigheterna är korrelationen mellan styrelseformerna och fri och rättigheterna i kvadrat. Detta leder sen till att påverkans-kraften på fri och rättigheterna ifrån BNP(PPP) per capita blir påverkan ifrån styrelseskicket på dessa i kvadrat. Detta är R i kvadrat, detta modifieras dock en del lägre för att inte få ett för högt värde (överskatta) på en variabels påverkans kraft på en annan. Fortfarande så är dock sambandet mellan BNP(PPP) per capita och de andra variablerna förutom ekonomisk frihet enstjärnigt signifikanta och alltså statistiskt säkerhetsställda med över 95 procent säkerhet. Alla dessa samband tyder dock.

1.11 Slutsatser

Det finns onekligen ett samband mellan att rättigheter och friheter begränsas. Intressant är att de pro-premiära och parlamentariska systemen ligger väldigt nära varandra, trots att de har olika många vetospelare (i motsats till pro-premiära och pro-presidentiella system). Båda har dock likheterna i att den verkställande regeringen har den största makten och därigenom enklare kan fatta beslut än vad som är fallet i pro-presidentiella system. De forna Sovjetländerna får konsekvent lägre poäng av fri- och rättigheter än de parlamentariska och pro-premiära länderna. Då alla länderna vilar på en konstitution där presidentmakten är stark går det att se ett samband därigenom. Dessutom har

presidentmakten, som vi nämnde i teori och bakgrund, på flera håll inom det forna Sovjetunionen ökat under de senaste åren.

Denna studie har alltså till störst del undersökt det statistiska sambandet med ett lands styrelseform baserat på deras konstitutions utformande och några utvalda fri och rättigheter, samt även på ett mindre djup undersökt sambandet mellan ekonomiskt välstånd, styrelseformerna och samma fri och rättigheter. Vi kan konstatera att det existerar ett starkt samband mellan styrelseformerna och fri och rättigheterna men höga signifikansnivåer. Nästa fråga är vad som leder till vad, är det ett land fri och rättigheter som leder till en viss typ av styrelseform eller är det ett lands styrelseform som leder till en viss grad av rättigheterna. Vi har i vår teori och hypotes utgått ifrån att det är styrelseformen som leder till ett visst inslag av dessa rättigheter i samhället men vår studie är varken uppbyggd för eller kan ge ett bevisat svar på den frågan. Denna problematik finns kvar i sido-analysen sambandet med ekonomiskt välstånd där vi kan se att sambandet är mycket svagare med fri och rättigheterna till och med, förvånande nog inte statistiskt säkerställt vårt mått på ekonomiska friheter. Även här kan vi inte säga något med säkerhet hur sambandet ser ut utan får nöja oss med att konstatera att det finns ett samband med de flesta andra variabler.

Dock så finns det några intressanta resultat av helhetsbilden av sambanden bland dessa variabler som man kanske inte kan dra några bevisade slutsatser som men som det vore intressant att fundera eller studera vidare. Speciellt så menar vi här på sambanden mellan de analysresultat som vi fick av de tre första statistiska analyserna med den sista vi utförde som inkluderade ekonomiskt välstånd. Här vill vi också lyfta fram att självklart så är alla dessa resultat är beroende av den data som vi använt oss av till våra fri-och rättigheter och det är fullt möjligt att andra betygsätter(kanske rätt) dessa länder annorlunda än vad som gjorts av våra källor. Vi upplever att vår definition av de ekonomiska friheterna kanske är den som kan vara hårdast drabbad av detta då det är en uttalad konservativ organisation i samarbete med Wallstreet Journal som ger ut denna. På grund utav detta ska resultaten, speciellt om de ekonomiska friheterna tas med detta i bakhuvudet och inte som given fakta.

Detta gäller även våra styrelseformer och även om vi tycker att Sedelius (2002,s 273-281) definition av styrelseformerna är en mycket bra och upplysande förklaring av de olika semi-presidentiella systemen så finns det möjligen också andra, kanske bättre eller djupare teorier runt semi-presidentiella system vilket skulle kunna ge en korrektare bild över verkligheten. Totalt sätt tror dock vi att vi har lyckats skapa en hyfsat bra bild av sambandet mellan fri och rättigheter och styrelseformerna och hoppas att fler länder följer den nuvarande trenden i Östeuropa mot ett mindre president dominerat samhälle(Sedelius 2002, s 280) och att detta leder till bättre fri och rättigheter för dessa länders medborgare.

2 Referenser

Sedelius, Thomas, 2002 Pro-premiär eller pro-president?: Om distinktionen mellan parlamentarism, presidentilism och semi-presidentialism, *statsvetenskaplig tidsskrift* årg105, s.273-295.

Rutger Lindahl 2014, Warszawapakten. <http://www.ne.se/lang/warszawapakten>, Nationalencyklopedin, hämtad 2014-05-20.

Sedelius, T. (2008) "Demokrati eller presidentdiktatur?: Konstitutionella vägval i postkommunistiska länder" *Nordisk Østforum*, 22(8)

Kennet Nyström 2014, Jugoslavien. <http://www.ne.se/lang/jugoslavien/217805>, Nationalencyklopedin, hämtad 2014-05-20.

Sedelius, Thomas, 2002 Pro-premiär eller pro-president?: Om distinktionen Mellan parlamentarism,presidentialism och semi-presidentialism,*statsvetenskaplig tidsskrift* årg105, s.273-295.

Freedom house. 2014. Freedom in the World 2014 Methodology, Hämtad 2014-04-15

Europeiska Unionen 2014, Europa.eu, Basfakta: Länder

Serghiu Gherginas 2009: ”The Helping Hand: The Role of EU in the Democratization of Post-Communism Europe” (2009)

Christopher Jarvis 2000, “The Rise and Fall of Albania's Pyramid Schemes”, International Monetary Fund Volym. 37 nr. 1

North Atlantic Treaty Organisation 2014, “NATO’s relations with Georgia”, nato.com

Gert Holmertz 2012, Landguiden, Albanien: Modern Historia
Transparency International 2014, Corruption by Country Index

Ace Project, Comparative Data. Electoral system, Chamber 1
http://aceproject.org/epic-en/CDTable?question=ES005&view=country&set_language=en

Ace Project, Comparative Data. Electoral system, Head of state

http://aceproject.org/epic-en/CDTable?question=ES01&view=country&set_language=en

Ace Project, electoral systems, mixed systems

<http://aceproject.org/ace-en/topics/es/esd/esd03>

Stockemer, Daniel. Carbonetti Benjamin, 2010. *Why do richer democracies survive?—The non-effect of unconventional political participation. The Social Science Journal.* Vol.47. Nr. 2 s. 237-251

Bernhard, Michael, Nordstrom, Timothy och Reenock Christopher, 2001. *Economic Performance, Institutional Intermediation, and Democratic Survival.* Journal of Politics. Vol.63, nr 3 s. 775-803

Fish M Steven. Choudhry Omar. 2007. *Democratization and Economic Liberalization in the Postcommunist World*, Comparative political studies, Vol. 40 nr. 3 s. 254 - 282.

The World Bank. GDP per capita, PPP(constant 2011 international \$)

<http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.KD>